

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 22, 2021

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2021:3013](#) 05-10-2021

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2021:9196](#) 28-09-2021

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2021:9202](#) 28-09-2021

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2021:9186](#) 28-09-2021

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2021:8877](#) 21-09-2021

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2021:2800](#) 07-09-2021

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2021:2374](#) 24-08-2021

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2021:1195](#) 20-04-2021

Rechtbank

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2021:5255](#) 30-09-2021

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2021:5256](#) 30-09-2021

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2021:5143](#) 29-09-2021

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2021:5017](#) 22-09-2021

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2021:8932](#) 03-09-2021

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2021:8934](#) 03-09-2021

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2020:5411](#) 12-10-2020

RECHTSPRAAK

Overlijden binnen 180 dagen na schenking. Als verhoogde vrijstelling schenkbelasting van toepassing is, dan is artikel 12 SW 1956 niet van toepassing.

Moeder heeft in 2014, binnen 180 dagen voor haar overlijden, schenkingen gedaan aan haar drie kinderen, onder wie Y. Y heeft voor de schenkbelasting succesvol beroep gedaan op de tijdelijk verruimde vrijstelling in artikel 33a lid 1 SW 1956. In geschil is thans de aanslag erfbelasting. Daarbij heeft de inspecteur de schenking aangemerkt als erfrechtelijke verkrijging (art. 12 lid 1 SW 1956), volgens Y ten onrechte.

De rechtbank stelt Y in het gelijk. Vaststaat dat sprake is van een schenking in de zin van artikel 33a lid 1 SW 1956. Dan vloeit 'dwingend' uit artikel 33a lid 3 SW 1956 voort dat artikel 12 lid 1 SW 1956 niet van toepassing is.

In de aanpalende casus van ECLI:NL:RBNHO:2021:8932 is de uitkomst net andersom, omdat daar *geen* sprake is van een schenking in de zin van artikel 33a lid 1 SW 1956, binnen 180 dagen voor moeders overlijden.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 03-09-2021

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2021:8934

Zaaknummer: AWB - 18 _ 2355

Rechters: M.C. van As, B. van Walderveen en T.N. van Rijn

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Overlijden binnen 180 dagen na schenking. Als verhoogde vrijstelling schenkbelasting niet van toepassing is, dan is artikel 12 SW 1956 wel van toepassing.

Moeder heeft in 2014, binnen 180 dagen voor haar overlijden, schenkingen gedaan aan haar drie kinderen, onder wie X. X heeft voor de schenkbelasting tevergeefs beroep gedaan op de tijdelijk verruimde vrijstelling in artikel 33a lid 1 SW 1956. In geschil is thans de aanslag erfbelasting. Daarbij heeft de inspecteur de schenking aangemerkt als erfrechtelijke verkrijging (art. 12 lid 1 SW 1956), volgens X ten onrechte.

De rechtbank stelt de inspecteur in het gelijk. Vaststaat dat geen sprake is van een schenking in de zin van artikel 33a lid 1 SW 1956. Dan vloeit 'dwingend' uit artikel 33a lid 3 SW 1956 voort dat artikel 12 lid 1 SW 1956 van toepassing is. Er is volgens de rechtbank ook geen sprake van schending van het gelijkheidsbeginsel.

In de aanpalende casus van ECLI:NL:RBNHO:2021:8934 is de uitkomst net andersom, omdat daar *wel* sprake is van een schenking in de zin van artikel 33a lid 1 SW 1956, binnen 180 dagen voor moeders overlijden.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 03-09-2021

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2021:8932

Zaaknummer: AWB - 18 _ 2356

Rechters: M.C. van As, B. van Walderveen en T.N. van Rijn

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Liechtensteinse familiestichting. Overboekingen ter uitvoering stichtingsreglement geen belaste schenking.

Vader is in 1995 overleden. Hij heeft tijdens leven geld ingebracht in een Liechtensteinse stichting (Stiftung). Kort voor zijn overlijden hebben vader en zijn echtgenote (moeder) hun huwelijkse voorwaarden opgeheven.

Na vaders overlijden zijn moeder en de vier kinderen de begunstigden van het stichtingsvermogen (Zwitserse banktegoeden). Moeder heeft vervolgens gezorgd voor de opening van subrekeningen voor de kinderen en overboeking van gelden van de stichting naar deze rekeningen, overeenkomend met de waarde van hun begunstiging. Na een inkeerprocedure ten aanzien van de inkomstenbelasting is thans in geschil of moeder door die overboekingen schenkingen heeft gedaan aan de kinderen.

Volgens de rechtbank was dat niet het geval (ECLI:NL:RBGEL:2020:734). Het hof bevestigt de uitspraak van de rechtbank.

Vader kon tijdens leven beschikken over het vermogen als ware het zijn eigen. Iedere discretionaire bevoegdheid van het stichtingsbestuur ontbrak. Vaders recht op de banktegoeden verviel door zijn overlijden, zodat de tegoeden geen deel uitmaakten van zijn nalatenschap en evenmin van de huwelijksgemeenschap. Na vaders overlijden konden moeder en de kinderen dan ook niet als echtgenote of erfgenamen over het stichtingsvermogen beschikken. Moeder heeft, met het overboeken van het geld naar de rekeningen van de kinderen, een verplichting van het stichtingsbestuur uit hoofde van het reglement uitgevoerd. De vrijgevigheid ontbrak bij moeder. Moeder heeft geen schenkingen gedaan.

Zie ook de parallelle procedures: ECLI:NL:GHARL:2021:9187, ECLI:NL:GHARL:2021:9188 en ECLI:NL:GHARL:2021:9189.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 28-09-2021

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2021:9186

Zaaknummer: 20/00441

Rechters: I. Reijngoud, T.A. Gladpootjes en B.F.A. van Huijgevoort

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erfgenaam aanvaardt zuiver door eigen juridische advieskosten van boedelrekening te betalen.

Moeder heeft haar dochter onterfd. Een zoon is tot enig erfgenaam benoemd. In geschil is of de zoon zich (na 1 september 2016) ondubbelzinnig en zonder voorbehoud als zuiver aanvaard hebbende erfgenaam gedragen heeft voordat hij de nalatenschap formeel verwierp (art. 4:192 BW). Volgens de rechtbank (ECLI:NL:RBOBR:2019:6390) was dat het geval. Het hof bekrachtigt dit oordeel.

De zoon heeft advocaatkosten betaald van de rekening van de nalatenschap. Volgens de zoon heeft hij de facturen betaald in opdracht van de executeur en heeft hij daarmee de nalatenschap niet zuiver aanvaard.

De facturen hadden betrekking op werkzaamheden voor de executeur, maar ook voor de zoon persoonlijk. Het betrof advies aan de zoon om de nalatenschap (al dan niet beneficiair) te aanvaarden of te verwerpen. De opdracht hiertoe is geen opdracht ten behoeve van de nalatenschap. Door de kosten vanaf moeders bankrekening te betalen, heeft de zoon een privéschuld van hemzelf voldaan en daardoor gelden aan het verhaal van schuldeisers van de nalatenschap onttrokken.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 05-10-2021

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2021:3013

Zaaknummer: 200.273.010_01

Rechters: H.A.W. Vermeulen, M.E. Smorenburg en J.M.W. Werker

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Ontervend testament niet nietig wegens wilsonbekwaamheid.
Ingrijpend, maar niet ingewikkeld van inhoud. Weloverwogen blijkens
considerans.***

Moeder heeft in 2013 een van haar zes kinderen tot enig erfgenaam benoemd en aan ieder van haar kleinkinderen een geldbedrag gelegateerd. De vijf onderfde kinderen roept zij in haar testament op om geen beroep te doen op hun legitieme portie. Eventuele inkorting door deze kinderen zal volgens het testament eerst plaatsvinden op het legaat aan de eigen kinderen.

Twee van de onderfde kinderen stellen dat het testament nietig is wegens een geestelijke stoornis bij moeder ten tijde van het testen (art. 3:33 BW, art. 3:34 BW). Moeder zou sinds 2012 niet meer helder van geest zijn geweest. Moeder kan volgens de twee kinderen niet hebben gewild de vijf kinderen te onterven.

Volgens de rechtbank hebben de twee kinderen hun standpunt onvoldoende onderbouwd. Zo zijn geen medische bevindingen aangedragen over de periode rondom het opmaken van het testament en is de diagnose dementie nooit gesteld. De rechtbank neemt ook in aanmerking dat het testament weliswaar ingrijpend is, maar geen heel ingewikkelde of moeilijk te doorgronden inhoud heeft. In de considerans heeft moeder een heldere toelichting gegeven op haar keuzes en blijkt zij zich bewust te zijn geweest van de schending van de legitieme porties. De notaris heeft kennelijk ook geen reden gezien voor twijfel aan het vermogen van moeder om een testament te maken.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 22-09-2021

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2021:5017

Zaaknummer: C/05/381623 / HZ ZA 20-481

Rechters: M. Stempfer

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verblijvingsbeding en legitimaire massa.

Vader laat bij overlijden twee kinderen als erfgenamen achter. Hij heeft geen testament gemaakt. In een samenlevingscontract is vader met zijn ongehuwde partner een verblijvingsbeding bij overlijden overeengekomen voor hun gemeenschappelijke goederen. De kinderen beroepen zich aanvullend op hun legitieme portie. Tussen de kinderen en de partner is in geschil wat de partner op grond van het contract en de kinderen als erfgenamen toekomt.

De rechtbank oordeelt dat het saldo op een en/of-rekening onder het verblijvingsbeding valt, ook al zou de rekening gevoed zijn door vader. In het samenlevingscontract is namelijk expliciet bepaald dat vermogen op gemeenschappelijke bankrekeningen van de partners gezamenlijk is. Zij hebben vermenging van de gelden beoogd.

Vanaf een en/of-rekening is voor vaders overlijden een lening verstrekt aan een dochter van de partner. De rechtbank gaat ervan uit dat de lening gezamenlijk is verstrekt door de partners, zodat de vordering ook gemeenschappelijk is en onder het verblijvingsbeding valt.

De verkrijging door de partner krachtens het verblijvingsbeding (erflaters helft in de en/of-rekening en de vordering) kwalificeert als quasi-legaat (art. 4:126 lid 2 onder a BW), zodat de waarde ervan onderdeel uitmaakt van de legitimaire massa. De rechtbank laat zich niet uit over de hoogte van de legitimaire massa of legitieme portie, omdat de kinderen daar geen vordering op hebben gericht.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 29-09-2021

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2021:5143

Zaaknummer: C/05/377040 / HZ ZA 20-379

Rechters: D.T. Boks

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Testament zet eerder verblijvingsbeding niet opzij. Beroepsfout van notaris die verblijvingsbeding niet opmerkt. Niet schadeplichtig.

De ongehuwde partners A en B hebben in 1992 tezamen een woning verkregen en zijn toen in een samenlevingsovereenkomst een verblijvingsbeding bij overlijden overeengekomen. Kort voor haar overlijden in 2017 heeft A in een testament haar eigen familie tot erfgenamen benoemd en ervoor gekozen om geen vruchtgebruik te legateren aan B. Na A's overlijden verkrijgt B de woning krachtens het verblijvingsbeding. Een van de erfgenamen van A stelt het notaris kantoor aansprakelijk dat in 2017 het testament heeft opgesteld voor A. Volgens de erfgenaam heeft de (kandidaat-)notaris in 2017 een beroepsfout gemaakt door geen acht te slaan op het eerdere verblijvingsbeding. De erfgenaam eist voorts van B dat de helft van de waarde van de woning aan de erfgenamen van A toekomt.

Volgens het hof had het op de weg van de notaris gelegen om zich te verdiepen in de samenlevingsovereenkomst en om de inhoud en consequenties daarvan en het verblijvingsbeding met A en B te bespreken. Deze beroepsfout heeft echter niet tot de schade geleid waarvan de erfgenaam vergoeding vordert. Het causale verband tussen de normschending en de gestelde schade ontbreekt.

Volgens het hof kan niet met redelijke mate van waarschijnlijkheid worden aangenomen dat A en B in 2017 afstand zouden hebben gedaan van het verblijvingsbeding, indien de notaris het verblijvingsbeding met hen had besproken. Onvoldoende aannemelijk is gemaakt dat, als de notaris A en B zorgvuldig had voorgelicht, de notaris afstand had moeten adviseren, althans dat zo'n advies door A en B zou zijn opgevolgd.

Het standpunt van de erfgenaam dat B naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid geen beroep heeft kunnen doen op het verblijvingsbeding, wijst het hof ook af.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 07-09-2021

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2021:2800

Zaaknummer: 200.265.609/01

Rechters: A.L.M. Keirse, J.F. Aalders en C.M.J. Peters

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Tuchtrecht. Beoordeling wilsbekwaamheid testateur.
Boedelafwikkeling doorverwezen naar andere notaris.***

Moeder heeft in 2019 bij de notaris een testament opgesteld, waarin zij het erfdeel van dochter A beperkte tot haar legitieme en dochter B voor de rest tot erfgenaam benoemde. Ook heeft moeder toen aan dochter B volmacht verleend.

Na moeders overlijden in 2020 verwijt dochter A de notaris onvoldoende onderzoek te hebben gedaan naar moeders wilsbekwaamheid. Dochter A heeft de notaris destijds op de hoogte gesteld van de verstoorde familieverhoudingen en de notaris wist dat moeder recentelijk was hersteld van een hersenbloeding en dat dochter A om onderbewindstelling van moeders vermogen had verzocht.

Bij de beoordeling van de wilsbekwaamheid moet uit worden gegaan van de eigen waarneming van de notaris die in dat kader een redelijke beoordelingsvrijheid toekomt. Pas bij gerede twijfel aan de wilsbekwaamheid is verder onderzoek aangewezen (vgl. ECLI:NL:GHAMS:2020:1164). Volgens het hof heeft de notaris voldoende aannemelijk gemaakt dat zij, gegeven de aan haar toekomende beoordelingsvrijheid, tot de conclusie is kunnen komen dat de erflaatster wilsbekwaam was en dat zij ook geen reden had om het Stappenplan Beoordeling wilsbekwaamheid te volgen.

Dat de notaris na moeders overlijden de dochters heeft geadviseerd om een andere, meer onbevangen notaris te benaderen voor de afwikkeling van de nalatenschap, acht het hof evenmin onzorgvuldig.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 24-08-2021

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2021:2374

Zaaknummer: 200.288.286/01 NOT

Rechters: J.H. Lieber, G.C.C. Lewin en J.W. van Zaane

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Ontslag testamentair bewindvoerder om gewichtige redenen.
Wantrouwen rechthebbende gevoed door bewindvoerder.***

Vader heeft het erfdeel van zijn zoon onder testamentair bewind gesteld van vaders buurman X. De zoon verzoekt om ontslag van X als bewindvoerder wegens gewichtige redenen (art. 4:164 lid 1 onder e en lid 2 BW) en benoeming van een opvolgend bewindvoerder (art. 4:157 BW). De kantonrechter wijst beide verzoeken toe.

De verhouding tussen X en de zoon is na erflaters overlijden verstoord geraakt. Het wantrouwen is veroorzaakt door omstandigheden die aan X te wijten zijn, althans waarvan X had kunnen weten dat deze niet bijdragen aan een constructieve en transparante vervulling van de aan hem toevertrouwde taak, aldus de kantonrechter. Zo heeft X de partner van vader bijgestaan in procedures tegen de erfgenamen.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 30-09-2021

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2021:5256

Zaaknummer: 9221949 \ EZ VERZ 21-232 \ MH \ mk

Rechters: M.C.J. Heessels

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Inbreng in Liechtensteinse Stiftung door grootouders. Afgezonderd particulier vermogen. Erfbelasting.

In geschil is een navorderingsaanslag erfbelasting ten laste van X, meer in het bijzonder of sprake is van afgezonderd particulier vermogen (APV-regime, art. 2.14a Wet IB 2001, art. 17 lid 1 SW 1956). De grootouders van X waren gehuwd in gemeenschap van goederen. Grootvader is in 1995 overleden, grootmoeder in 2011. De grootouders hebben in 1994 beiden een 'Deed of donation' ondertekend, waarmee middelen werden ingebracht in een Liechtensteinse Stiftung. De grootouders hebben toen verklaard ermee akkoord te gaan dat zij na de inbreng alle zeggenschap en beschikkingsrecht voor altijd zouden verliezen. In een 'Letter of whises' hebben de grootouders wel hun wensen ten aanzien van het stichtingsvermogen geuit. In 2014 zijn vanuit de stichting uitkeringen gedaan aan de kleinkinderen van de grootouders, onder wie X. In 2015 is de stichting geliquideerd.

Volgens X is geen sprake van discretionair vermogen (zoals het APV-regime vereist), omdat het altijd de bedoeling was dat het vermogen aan de kleinkinderen zou toekomen. Volgens de inspecteur is wel sprake van discretionair vermogen, in de zin dat er geen concrete juridisch afdwingbare rechten en verplichtingen tegenover de inbreng van het vermogen stonden. Volgens de rechtbank heeft de inspecteur dat laatste voldoende aannemelijk gemaakt. X heeft dit niet kunnen weerleggen. Zo vloeien uit de tenaamstelling van de stichting geen afdwingbare rechten voor de kleinkinderen voort. Zelfs als zou komen vast te staan dat de kleinkinderen de enige begunstigten zijn, dan zou daarmee de omvang van het aantal gerechtigden niet voldoende bepaald zijn, aldus de rechtbank. Er is geen sprake van een concreet recht, maar van een afgezonderd particulier vermogen in de zin van de Wet IB 2001. X wijst tevergeefs op HR 10 april 2015 (ECLI:NL:HR:2015:849). In die casus was de belanghebbende de enige rechthebbende op het vermogen, X is dat niet.

De volgende vraag is of ook grootmoeder als inbrenger van het vermogen kan worden aangemerkt. X stelt van niet, omdat slechts grootvader bestuursbevoegd was ten aanzien van het ingebracht vermogen. De rechtbank beantwoordt de vraag met het civiele recht als uitgangspunt. Daarbij is de bestuursbevoegdheid niet van belang. Uit de ondertekening van de 'Deed of Donation' door beide grootouders leidt de rechtbank af dat zij ieder de helft hebben

geschonken. Dat grootmoeder goederenrechtelijk niet kon leveren, neemt niet weg dat zij de helft van het vermogen verbintenisrechtelijk heeft geschonken.

De rechtbank concludeert dat het vermogen in de stichting voor de helft aan grootmoeder kan worden toegerekend en dat sprake is van een fictieve erfrechtelijke verkrijging in de zin van artikel 16 SW 1956. De navorderingsaanslag erfbelasting is terecht opgelegd.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 12-10-2020

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2020:5411

Zaaknummer: AWB - 18 _ 6566

Rechters: W.W. Monteiro, B.J. Zippelius en J.J. Westerbaan

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Uitkering uit Liechtensteinse Stiftung belast als fictieve schenking.
Afgezonderd particulier vermogen.***

In geschil is een aanslag schenkbelasting ten laste van X, meer in het bijzonder of sprake is van afgezonderd particulier vermogen (APV-regime, art. 2.14a Wet IB 2001, art. 17 lid 1 SW 1956). De grootouders van X waren gehuwd in gemeenschap van goederen. Grootvader is in 1995 overleden, grootmoeder in 2011. De grootouders hebben in 1994 beiden een 'Deed of donation' ondertekend, waarmee middelen werden ingebracht in een Liechtensteinse Stiftung. De grootouders hebben toen verklaard ermee akkoord te gaan dat zij na de inbreng alle zeggenschap en beschikkingsrecht voor altijd zouden verliezen. In een 'Letter of whises' hebben de grootouders wel hun wensen ten aanzien van het stichtingsvermogen geuit. In 2014 zijn vanuit de stichting uitkeringen gedaan aan de kleinkinderen van de grootouders, onder wie X. In 2015 is de stichting geliquideerd.

Volgens X is geen sprake van discretionair vermogen (zoals het APV-regime vereist), omdat het altijd de bedoeling was dat het vermogen aan de kleinkinderen zou toekomen. Volgens de inspecteur is wel sprake van discretionair vermogen, in de zin dat er geen concrete juridisch afdwingbare rechten en verplichtingen tegenover de inbreng van het vermogen stonden.

De rechtbank gaf de inspecteur gelijk (ECLI:NL:RBGEL:2020:5410). Het hof bevestigt dit oordeel.

Uit het arrest van de Hoge Raad van 26 maart 2021 (ECLI:NL:HR:2021:367, BNB 2021/111) volgt dat, wil er sprake zijn van discretionair vermogen (en daarmee van toepassing van art. 2.14a Wet IB 2001 en art. 16 lid 1 SW 1956), er geen concrete juridisch afdwingbare rechten van de begunstigden moeten zijn. Indien vaststaat dat het vermogen van de stichting voor de personen die als begunstigden zijn aangewezen moet worden aangewend, brengt dit nog niet mee dat de begunstigden jegens het vermogen van de stichting concreet juridisch afdwingbare rechten hebben verkregen. Gelet op de statuten, de 'by-statutes' en de 'Letter of wishes' is volgens het hof sprake van een discretionair vermogen. Het stichtingsvermogen was weliswaar bestemd voor de kleinkinderen, maar dit is onvoldoende voor de conclusie dat sprake is van een non-discretionair vermogen.

Er is sprake van een fictieve schenking in de zin van artikel 17 SW 1956 en de aanslag schenkbelasting is terecht aan X opgelegd.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 28-09-2021

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2021:9202

Zaaknummer: 20/01042

Rechters: B.F.A. van Huijgevoort, T.A. Gladpootjes en I. Reijngoud

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Inbreng in Liechtensteinse Stiftung door grootouders. Afgezonderd particulier vermogen. Erfbelasting.

In geschil is een navorderingsaanslag erfbelasting ten laste van X, meer in het bijzonder of sprake is van afgezonderd particulier vermogen (APV-regime, art. 2.14a Wet IB 2001, art. 17 lid 1 SW 1956). De grootouders van X waren gehuwd in gemeenschap van goederen. Grootvader is in 1995 overleden, grootmoeder in 2011. De grootouders hebben in 1994 beiden een 'Deed of donation' ondertekend, waarmee middelen werden ingebracht in een Liechtensteinse Stiftung. De grootouders hebben toen verklaard ermee akkoord te gaan dat zij na de inbreng alle zeggenschap en beschikkingsrecht voor altijd zouden verliezen. In een 'Letter of whises' hebben de grootouders wel hun wensen ten aanzien van het stichtingsvermogen geuit. In 2014 zijn vanuit de stichting uitkeringen gedaan aan de kleinkinderen van de grootouders, onder wie X. In 2015 is de stichting geliquideerd.

Volgens X is geen sprake van discretionair vermogen (zoals het APV-regime vereist), omdat het altijd de bedoeling was dat het vermogen aan de kleinkinderen zou toekomen. Volgens de inspecteur is wel sprake van discretionair vermogen, in de zin dat er geen concrete juridisch afdwingbare rechten en verplichtingen tegenover de inbreng van het vermogen stonden.

De rechtbank gaf de inspecteur gelijk en zag grootmoeder voor de helft als inbrenger van het vermogen (ECLI:NL:RBGEL:2020:5411). Het hof bevestigt dit oordeel.

Uit het arrest van de Hoge Raad van 26 maart 2021 (ECLI:NL:HR:2021:367, *BNB* 2021/111) volgt dat, wil er sprake zijn van discretionair vermogen (en daarmee van toepassing van art. 2.14a Wet IB 2001 en art. 16 lid 1 SW 1956), er geen concrete juridisch afdwingbare rechten van de begunstigden moeten zijn. Indien vaststaat dat het vermogen van de stichting voor de personen die als begunstigden zijn aangewezen moet worden aangewend, brengt dit nog niet mee dat de begunstigden jegens het vermogen van de stichting concreet juridisch afdwingbare rechten hebben verkregen. Gelet op de statuten, de 'by-statutes' en de 'Letter of wishes' is volgens het hof sprake van een discretionair vermogen. Het stichtingsvermogen was weliswaar bestemd voor de kleinkinderen, maar dit is onvoldoende voor de conclusie dat sprake is van een non-discretionair vermogen.

Net als de rechtbank ziet ook het hof grootmoeder als inbrenger van de helft van het vermogen. De enkele omstandigheid dat echtgenoten in algehele gemeenschap van goederen zijn gehuwd brengt nog niet mee dat een echtgenoot (mede) partij is bij een door de andere echtgenoot aangegane rechtshandeling (zie HR 23 april 1993, nr. 14951, *NJ* 1993/373). Grootmoeder is (mede-)inbrenger, omdat zij naast grootvader partij was bij de inbreng van het vermogen. Dit volgt uit de stukken die moeder destijds mede heeft ondertekend. De grootouders hebben het vermogen gezamenlijk geschonken aan de stichting.

Er is sprake van een fictieve erfrechtelijke verkrijging in de zin van artikel 16 SW 1956. De navorderingsaanslag erfbelasting is terecht opgelegd.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 28-09-2021

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2021:9196

Zaaknummer: 20/01036

Rechters: B.F.A. van Huijgevoort, T.A. Gladpootjes en I. Reijngoud

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Informatierecht van onderfde legitimaris geldt ook tijdens wettelijke vereffening.

Moeder heeft twee van haar drie kinderen onderfd. Een van hen (X) beroept zich op zijn legitieme portie en vordert van het ervende kind informatie om de boedelbeschrijving te kunnen controleren en de legitimaire massa te kunnen berekenen (art. 4:78 BW).

De (beneficiaire) erfgenaam stelt dat artikel 4:78 BW niet van toepassing is tijdens de wettelijke vereffening van de nalatenschap en dat X zich op de voet van artikel 4:120 BW moet wenden tot de kantonrechter, die de erfgenaam aanwijzingen kan geven. Volgens het hof volgt niet uit de wet dat artikel 4:78 BW niet van toepassing is tijdens de wettelijke vereffening en kan X de kantonrechter niet zelf verzoeken om een aanwijzing te geven (Handleiding erfrechtprocedures). Niet kan worden gezegd dat de vereffening voldoende waarborgen biedt voor schuldeisers van de nalatenschap, waaronder legitimarissen, om aan informatie te komen. Het hof wijst overigens nog op andere grondslagen voor informatievordering ten behoeve van X (art. 843a Rv en art. 4:223 lid 2 BW).

Gelet op een vermoeden van schenkingen en uitleningen door moeder tijdens leven, verleent het hof X machtiging tot het opvragen van bankbescheiden over die periode (art. 3:299 BW). De erfgenaam heeft de noodzakelijke medewerking daaraan geweigerd.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 21-09-2021

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2021:8877

Zaaknummer: 200.261.982/01

Rechters: C. Koopman, M.P. den Hollander en J.G. Knot

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Gelijktijdig testamentair bewind en testamentair minderjarigenbewind. Kantonrechter ontslaat bewindvoerder in beide hoedanigheden.

Opa heeft het erfdeel van zijn minderjarige kleinzoon onder testamentair bewind gesteld van opa's buurman X. Opa heeft X zowel benoemd tot bewindvoerder als bedoeld in afdeling 4.5.7 BW, als tot minderjarigenbewindvoerder in de zin van artikel 1:253i BW.

De moeder van de kleinzoon verzoekt om ontslag van X als bewindvoerder in de zin van afdeling 4.5.7 BW om gewichtige redenen (art. 4:164 BW). De kantonrechter wijst het ontslagverzoek toe en benoemt desverzocht een opvolger. De verhouding tussen X en de moeder van de kleinzoon is na erflaters overlijden verstoord geraakt. Het wantrouwen is veroorzaakt door omstandigheden die aan X te wijten zijn, althans waarvan X had kunnen weten dat deze niet bijdragen aan een constructieve en transparante vervulling van de aan hem toevertrouwde taak, aldus de kantonrechter. Zo heeft X de partner van opa bijgestaan in procedures tegen de erfgenamen.

De kantonrechter ontslaat X ambtshalve als minderjarigenbewindvoerder in de zin van artikel 1:253i BW (art. 1:253k BW, art. 1:370 BW) en benoemt ook hier dezelfde vervanger (art. 1:370 lid 9 BW).

Tot slot wijst de kantonrechter op de onwenselijke situatie dat de vervanger, als enerzijds testamentair bewindvoerder en anderzijds testamentair minderjarigenbewindvoerder, is onderworpen aan het toezicht van verschillende kantonrechters, terwijl het kleinkind gebaat is bij een concentratie van toezicht (vergelijk art. 1:12 lid 4 BW). De kantonrechter bepaalt dat het toezicht voor beide bewinden plaatsvindt bij dezelfde rechtbank.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 30-09-2021

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2021:5255

Zaaknummer: 9206686 \ EZ VERZ 21-224 \ MH \ mk

Rechters: M.C.J. Heessels

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Wilsbekwaamheid bij het testen niet bewezen ook al heeft notaris volgens tuchtrechter onvoldoende onderzoek gedaan.

Vier dochters erven van moeder. Volgens dochter A is moeders testament nietig, omdat moeder bij het testen zou hebben geleden aan een geestelijke stoornis (art. 3:34 lid 2 BW).

Volgens het hof is A er niet in geslaagd te bewijzen (art. 150 Rv) dat sprake was van een geestelijke stoornis en dat deze stoornis moeder een redelijke waardering belette van haar bij het testament betrokken belangen. De notaris die het testament passeerde, is door de tuchtrechter weliswaar onvoldoende zorgvuldigheid verweten bij de beoordeling van moeders wilsbekwaamheid, maar dit betekent niet dat daaruit volgt dat moeder niet wilsbekwaam was. Het betekent alleen dat de wilsbekwaamheid van moeder op dat moment onvoldoende of niet met de vereiste zorgvuldigheid is onderzocht. Het levert dus geen bewijs op van wilsbekwaamheid, maar ook niet van het tegendeel.

De erfstelling ten behoeve van dochter B is evenmin vernietigbaar op grond van artikel 4:61 BW. Dochter B was weliswaar bij het passeren aanwezig, maar trad daarbij niet op als getuige in de zin van artikel 39 lid 2 WNA.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 20-04-2021

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2021:1195

Zaaknummer: 200.250.857_01

Rechters: A.J. Henzen, H.K.N. Vos en J. van der Steenhoven

Wetsartikelen: